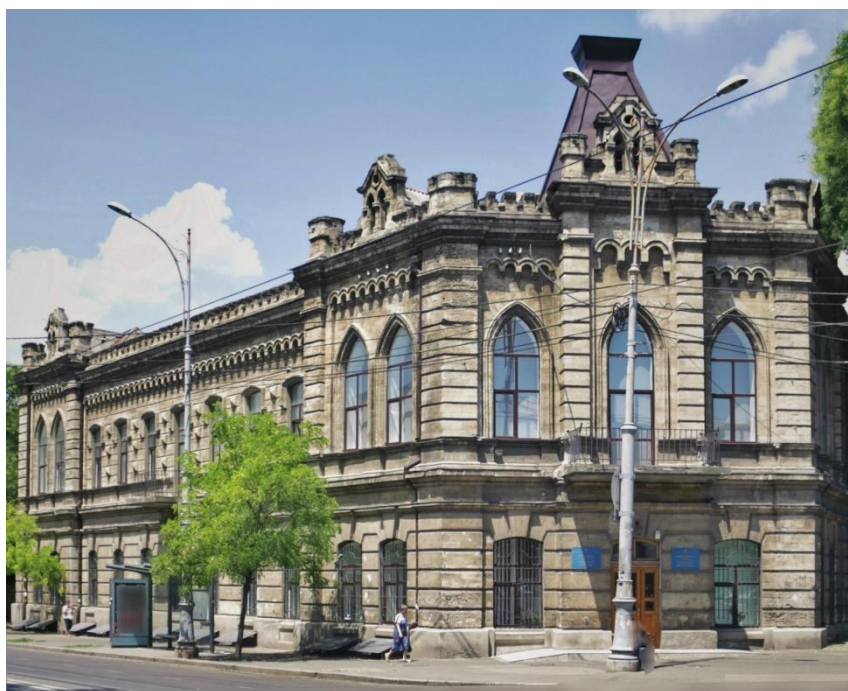

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
БІБЛІОТЕКА

**«БІБЛІОТЕКА У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського)»**

**Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної
конференції**

**17 листопада 2022 року
м. Одеса**

Одеса – 2023

УДК 021:027.7(477.74)(043.2)

Упорядники: кандидат мистецтвознавства, директор бібліотеки О. П. Спаськова, зав. відділом бібліотеки І. В. Панченко, бібліограф 2-ї категорії О. А. Максим.

**Схвалено рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 5 від 24.11.2022р.)**

Бібліотека у сучасному інформаційному просторі: проблеми та перспективи (до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського) : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної конференції (17 листопада 2022 р., м. Одеса) / упоряд. О. П. Спаськова, І. В. Панченко, О. А. Максим. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2023. – 175 с.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

Надія Борисівна Кукса,
директор бібліотеки
Харківський національний університет будівництва та архітектури
м. Харків

Андрій Олександрович Скибінський,
завідувач сектору бібліотеки
Харківський національний університет будівництва та архітектури
м. Харків

Наталія Володимирівна Воробйова,
бібліотекар
Харківський національний університет будівництва та архітектури
м. Харків

БІБЛІОТЕКА ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ: ВЧОРА ТА СЬОГОДНІ

***Ключові слова:** бібліотека, технічна бібліотека, фундаментальна бібліотека, науково-технічна бібліотека.*

Бібліотека Харківського національного університету будівництва та архітектури заснована в 1930 році як бібліотека інженерно-будівельного інституту на базі бібліотеки технологічного інституту (нині НТУ «ХП»). Одночасно при факультетах і кабінетах інституту також відкривалися бібліотеки. У 1935 р. створено технічну бібліотеку з читальним залом на 100 посадкових місць. З квітня 1941 року всі ці бібліотеки було об'єднано в фундаментальну бібліотеку інженерно-будівельного інституту. Під час Великої вітчизняної війни фашисти зайняли приміщення будівельного інституту під італійський госпіталь, викинули на подвір'я дуже цінну інститутську бібліотеку і спалили декілька десятків тисяч книжок (3 книги : Звірства і злочини німецько-фашистських загарбників на Харківщині: Збірник документів. – К.; Х., 1944). 23 серпня 1943 р. Харків було звільнено. Почалась нова доба у житті ХІБІ. Одним з перших рішень уряду, щодо відновлення міста стало рішення про реевакуацію і відбудову навчальної та наукової бази вузу. Навчальна база інституту переїхала до нового корпусу по вулиці Сумській, 40.

В 1944 році було відновлено технічну бібліотеку нашого вузу. Фонд збирали по крупицях. Співробітники, викладачі та студенти несли до бібліотеки власну літературу. І на початок 1945 року фонд налічував біля 4,5 тисяч одиниць та 400 читачів. У 1950 р.

бібліотека зайняла перше місце серед технічних бібліотек м. Харків. Бібліотека стала для студентів центром і навчання, і відпочинку. Надалі бібліотека постійно розвивається в плані новацій серед ВУЗівських бібліотек, займаючи перші місця. У 1972 році оновлена матеріально-технічна база читального залу. На той час він був найкращим серед вузівських бібліотек, його площа – 296 м²! З 1976 р. студентам перших курсів всіх факультетів читається курс «Основи інформатики, бібліотекознавства та бібліографії». В 1977 році при бібліотеці створено відділ науково-технічної інформації, метою якого було доведення інформаційних матеріалів до кожного учасника науково-технічних розробок. З того часу бібліотека отримує статус науково-технічної. В цей час велика увага приділяється підвищенню якості обслуговування читачів в рамках роботи МБА.

У 1998 році бібліотека отримує свій перший комп'ютер. Починається освоєння бібліотечних інформаційних технологій.

2001 р. – початок створення електронного каталогу, а також власних баз даних, до яких вже занесено більше 80 тис. бібліографічних записів.

2003 р. – бібліотека долучилася до корпоративного проекту «Зведений каталог періодичних видань, що надійшли до провідних бібліотек м. Харкова», який реалізується у співпраці з Харківською державною науковою бібліотекою ім. В. Г. Короленка.

2004 р. – створення у бібліотеці сектора автоматизації та каталогізації.

У 2006 році бібліотека отримала доступ до локальної мережі університету та Інтернет.

У 2007 році створено сайт Електронної бібліотеки ХДТУБА в локальній мережі університету, на якому представлений фонд повнотекстової навчально-методичної літератури науково-педагогічних працівників університету.

З 1 жовтня 2008 року діє електронний читальний зал, який обслуговує користувачів університету за єдиним читацьким квитком, надає консультативну допомогу читачам, слідкує за правильним використанням техніки.

З 2012 р. в приміщеннях бібліотеки працює Wi-Fi.

2014 р. - створюються віртуальні виставки, організується перша інтерактивна виставка, збільшується обсяг створення бібліографічної продукції (покажчиків, переліків, оглядів).

У 2016 р. створений електронний вебресурс «Інформаційне забезпечення освітньої діяльності ХНУБА». Приймали участь у роботі ХНУБА по введенню нових ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (Постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 року «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої

діяльності закладів освіти»). Працівники бібліотеки були залучені до організації та проведення презентації книги І. М. Жуковського «Я. В. Столяров – пионер науки о железобетоне».

2017 рік — бібліотека ХНУБА була представлена на флешмобі «Молодь читає - Харківщина процвітає», отримує доступ до електронної наукової бази даних SCOPUS в режимі онлайн, створені віртуальні (слайд) виставки, присвячені життєвому та творчому шляху керівників університету.

2018 р. - працівники бібліотеки прийняли участь у науково-практичному семінарі «Librarians vs plagiarism»: питання академічної доброчесності», вперше приймали участь у заходах, присвяченому Дню української вишиванки.

2019 р. - на сайті Електронної бібліотеки розпочато представлення даних щодо змісту та інтерактивних посилань до сайтів періодичних видань, які отримує бібліотека ХНУБА; бібліотека отримує доступ до БД Web of Science; працівники вперше взяли участь у написанні радіодиктанту.

2020 р. - рік 90-річчя заснування ХІБІ-ХДТУБА-ХНУБА. Цьому були присвячені віртуальні виставки та створено «Переліки прізвищ викладачів, науковців, студентів ХІБІ-ХДТУБА-ХНУБА в книгах «Страницы истории : ХИСИ-ХГТУСА — 70 лет», «История ХИСИ-ХГТУСА в лицах»; працівники взяли участь у роботі акредитаційної експертизи освітньої програми у віддаленому (дистанційному) режимі із використанням технічних засобів відеозв'язку; створили в Електронній бібліотеці ХНУБА сторінку «Бібліографічна інформація», для якої був підготовлений оновлений матеріал з лекції «Основи інформаційної та бібліотечно-бібліографічної культури».

2021 р. - бібліотека отримує доступ до повнотекстової бази даних ScienceDirect та повнотекстових електронних ресурсів видавництва Bentham Science; у зв'язку з карантинном засвоїли новий формат роботи в бібліотеці — участь в засіданнях онлайн-конференцій та методичних нарад бібліотек ЗВО Харкова з використанням технічних засобів відеозв'язку (дистанційно); у читальному залі бібліотеки головного корпусу з метою профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти ХНУБА брали участь у зйомках рекламного ролику; на базі електронного читального залу був організований табір «ВІМ-СAMP» та трижневий інтенсивний курс з ВІМ-технологій.

2022 р. - напрацювання нових методів роботи бібліотеки та обслуговування користувачів під час воєнного стану; створення 2-го видання бібліографічного покажчика «Вебадреси баз даних періодичних наукових видань іноземними мовами» [Електронний

ресурс]. В умовах воєнного стану бібліотека сьогодні працює над актуалізацією бібліотечних фондів.

Згідно Закону України «Про вищу освіту» (Стаття 62 «Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти»), для осіб, які навчаються у ХНУБА, користування бібліотеками, інформаційними фондами — безоплатне.

Література

1. Архітектурно-будівельні бібліотечні ресурси України : довідник / уклад. : Г. А. Войцехівська та ін. Київ : Укрархбудінформ, 2004. 106 с.
2. Бібліотеки Української РСР : довідник / уклад. : В. С. Бабич та ін. Харків : Книжкова палата УРСР ім. І. Федорова, 1974. 158 с.
3. Бібліотеки Української РСР : довідник / уклад. : В. С. Дідур та ін. Харків : Книжкова палата УРСР, 1969. 186 с.
4. Звірства і злочини німецько-фашистських загарбників на Харківщині : збірник документів / Науково-видавничий відділ Управління Державними Архівами НКВС УРСР. Київ ; Харьков : Українське Державне видавництво, 1944. 55 с. URL: <http://escriptorium.univer.kharkov.ua/handle/1237075002/2405>
5. История ХИСИ – ХГТУСА в лицах / за ред. Н. С. Болотских. Харьков, 2005. 272 с.
6. Кукса Н. Б., Сергеева Т. В. От первого компьютера до электронного читального зала (1998-2008 гг.). *Будівельник*. 2008. № 9 (103). С. 8.
7. Кукса Н. Б. ХНУБА : минуле та сьогодення. *Науково-технічна бібліотека : монографія*. ХНУБА. Харків : ХНУБА, 2013. 13 с.
8. Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / за ред. В. И. Астаховой. Харьков : ХНУБА, 2001. 528 с.
9. Провідні бібліотеки України : довідник / уклад. : В. Г. Дригайло та ін. Київ : Шмельов В. Є., 2007. 152 с.
10. Сергеева Т. В. Бібліотека Харківського державного технічного університету будівництва та архітектури. *Енциклопедія Сучасної України*. Київ : ВАТ «Поліграфкнига», 2003. Т. 2 : Б-Біо. С. 720.
11. Страницы истории: ХИСИ – ХГТУСА – 70 лет : очерк / М. С. Болотских и др. Харьков, 2000. 288 с.